RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 129.417 van 18 maart 2004
in de zaak A. 113.369/VII-25.164.

In zake : 1. Guido SALAETS,
2. Bernadette SCHEYS-COEKAERTS,
die woonplaats kiezen bij
Advocaat J. BERGÉ,
kantoor houdende te LEUVEN,
Vaartstraat 64

tegen :

de bestendige deputatie van de provincieraad van VLAAMS-BRABANT,
die woonplaats kiest bij
Advocaat K. VAN ALSENOY,
kantoor houdende te BRUSSEL,
A. Dansaertstraat 92.

tussenkomende partij :

de n.v. WATERHOF,
die woonplaats kiest bij
Advocaten R. BEEKEN en K. MINNE,
kantoor houdende te TIELT-WINGE,
Kraasbeekstraat 41.

D E R A A D V A N S T A T E, VIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Guido SALAETS en Bernadette SCHEYS op 26 november 2001 hebben ingediend om de vernietiging te vorderen van "de stilzwijgende milieuvergunning (met toepassing van art. 25, § 1 Milieuvergunningsdecreet) verleend aan de NV WATERHOF, Dunberg 7 te 3210 Lubbeek, om een inrichting (manège) te exploiteren gelegen Gellenberg 113A te 3210 Lubbeek, ingevolge het niet tijdig beslissen van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant over het beroep ingediend door de N.V. WATERHOF, Dunberg 7 te 3210 Lubbeek tegen de beslissing dd. 13.01.1996 van het college van burgemeester en schepenen van Lubbeek houdende weigering van de vergunning voor het exploiteren van een inrichting gelegen Gellenberg 113 A (sic) te 3210 Lubbeek.";

Gelet op het arrest nr. 108.540 van 27 juni 2002 waarbij de schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt bevolen;

Gezien het verzoekschrift tot voortzetting van 11 februari 2002, ingediend door de verwerende partij;

Gezien het verzoekschrift tot voortzetting van 5 juli 2002, ingediend door de n.v. WATERHOF;

Gelet op de beschikking van 16 juli 2002 waarbij het verzoek tot voortzetting van de n.v. WATERHOF voor het verdere verloop van de procedure kan worden gezien als een verzoek tot tussenkomst, en deze tussenkomst kan worden toegelaten;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur P. SOURBRON;

Gelet op de beschikking van 11 februari 2003 die de neerlegging van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van de verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 17 oktober 2003 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 20 november 2003;

Gehoord het verslag van Kamervoorzitter M.-R. BRACKE;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat A. BEELEN die, loco Advocaat J. BERGÉ verschijnt voor de verzoekende partijen, van Advocaat K. VAN ALSENOY, die verschijnt voor de verwerende partij, en van Advocaat R. BEEKEN, die verschijnt voor de tussenkomende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur P. SOURBRON.

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. <u>De feiten</u>

Overwegende dat de feitelijke gegevens van de zaak als volgt kunnen worden samengevat :

1.1. De zaak gaat terug tot een vergunningsaanvraag die de tussenkomende partij op 29 oktober 1995 bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Lubbeek heeft ingediend om aan de Gellenberg nr. 113A (ingevolge hernummering thans 117-119) te Lubbeek een "recreatieve manège" te exploiteren, omvattende : stallingen voor een vijftigtal paarden, een rijhal en een cafetaria.

1.2. Bij besluit van 31 januari 1996 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Lubbeek wordt de aanvraag geweigerd.

1.3. Tegen voormeld besluit wordt door de tussenkomende partij op 7 februari 1996 beroep ingesteld bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant. Met een besluit van 6 juni 1996 van de bestendige deputatie wordt het beroep ongegrond verklaard en wordt de beroepen weigeringsbeslissing bevestigd. Vervolgens vecht de aanvrager de in laatste aanleg genomen vergunnings-weigering aan bij de Raad van State (zaak gekend onder nr. A. 69.870/VII-14.383).

1.4. Bij besluit van 25 februari 1997 van de Vlaamse minister van openbare werken, vervoer en ruimtelijke ordening wordt aan de tussenkomende partij de vereiste bouwvergunning verleend.

1.5. Bij arrest nr. 79.125, van 4 maart 1999, vernietigt de Raad van State het besluit van 6 juni 1996 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant.

1.6. Ingevolge dat vernietigingsarrest wordt de beroepsprocedure hernomen. Die herneming leidt tot een besluit van 8 juli 1999 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant waarbij het beroep dat de

tussenkomende partij heeft ingesteld opnieuw verworpen wordt en de gevraagde vergunning andermaal geweigerd.

1.7. De tussenkomende partij heeft de weigering van de vergunning opnieuw aangevochten voor de Raad van State (zaak gekend onder nr. A. 85.533/VII-18.825). Bij arrest nr. 83.338, van 4 november 1999, wordt het besluit van 8 juli 1999 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant op zijn beurt vernietigd.

1.8. De beroepsprocedure tegen het besluit van 31 januari 1996 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Lubbeek wordt voor de tweede maal hernomen. Deze herneming leidt tot een besluit van 16 maart 2000 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant waarbij het ingestelde beroep uiteindelijk wordt ingewilligd en aan de tussenkomende partij voor een termijn van twintig jaar vergunning wordt verleend voor "de verplaatsing van een vergund veebedrijf voor 90 mestkalveren van Gellenberg 80 naar Gellenberg 113a", voor "de omvorming van de vergunning voor 90 mestkalveren tot een totale dierenpopulatie van 50 paarden voor de uitbating van een recreatieve manege" en voor "de uitbreiding met het lozen van 1 m^3/dag en 365 m^3/jaar huishoudelijk afvalwater in de openbare riolering, een stalplaats voor 5 voertuigen, andere dan personenwagens, een opslag voor 5 m^3 vaste mest in een container, een recreatieve manege voor de verhuur en africhting van paarden en een vergader- of feestzaal zonder dansgelegenheid".

1.9. Vervolgens wenden omwonenden van de inrichting zich tot de Raad van State (zaak gekend onder nr. A. 91.956/VII-21.341). Bij arrest nr. 95.155 van 3 mei 2001 wordt de verleende milieuvergunning vernietigd.

Aan dat arrest liggen de volgende vernietigingsmotieven ten grondslag :

> "4.1. Overwegende dat de verzoekende partijen in hun eerste middel aanvoeren dat artikel 5.9.3.1., § 2, van het besluit van 1 juni 1995 van de Vlaamse regering houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (Vlarem II) is geschonden;
> 4.2. Overwegende dat het bestreden besluit in hoofdorde vaststelt dat de betrokken vergunningsaanvraag betrekking heeft op 'de bedrijfsverplaatsing van Gellenberg 80 naar Gellenberg113a en de uitbreiding en omvorming van een rundveebedrijf voor 90 mestkalveren tot een recreatieve manege met vergader- of feestzaal, een looppiste en stallen voor 50 paarden' en dat dergelijke aanvraag toegelaten is volgens 'art. 5.9.3.1. § 2 van Vlarem II';

Overwegende dat hieruit blijkt dat de wettelijke grondslag voor de bestreden vergunning wordt gezocht in de volgende versie van de desbetreffende bepaling, zoals zij gold vóór de wijziging ervan door artikel 109 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 januari 1999 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne :

'§ 1. Onverminderd de bijkomende voorwaarden van de afdelingen 5.9.4., 5.9.5. en 5.9.6. is het exploiteren en/of veranderen van een inrichting die is ingedeeld in één of meer van de subrubrieken 9.3., 9.4., 9.5. en 9.8. uitsluitend toegelaten indien het een bestaande veeteeltinrichting betreft of het omvormen inhoudt van een bestaande landbouwinrichting tot een inrichting die is ingedeeld in één of meer van de subrubrieken 9.3., 9.4., 9.5. en 9.8.

Het voldoen aan deze voorwaarden moet blijken uit het advies van de Vlaamse Landmaatschappij.

§ 2. In afwijking van § 1 en onverminderd de bijkomende voorwaarden van de afdelingen 5.9.4., 5.9.5. en 5.9.6 is het verplaatsen naar een andere locatie van een bestaande inrichting die is ingedeeld in de rubrieken 9.3., 9.4., 9.5. en 9.8. toegestaan voor zover aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- de bestaande inrichting is gelegen op een plaats waar het ingevolge de op dat moment geldende regelgeving niet thuishoort of waar strengere beperkingen worden opgelegd dan algemeen geldend;
- de exploitant moet bij de vergunningsaanvraag een ondertekende en gedateerde verklaring voegen waarin hij zich ertoe verbindt, binnen de twee jaar na het van kracht worden van de nieuwe vergunning, de vergunning horende bij de te verplaatsen bestaande inrichting in te trekken.

Het voldoen aan deze voorwaarden moet blijken uit het advies van de Vlaamse Landmaatschappij';

Overwegende dat sinds de bedoelde wijziging, in werking getreden op 1 mei 2000 (lees : 1 mei 1999) (artikel 303 van voormeld besluit van de Vlaamse regering van 19 januari 1999), de betrokken bepaling als volgt luidt :

'§ 1. Onverminderd de bijkomende voorwaarden van de afdelingen 5.9.4., 5.9.5. en 5.9.6. is het verder exploiteren, het exploiteren en/of het veranderen van een veeteeltinrichting uitsluitend toegelaten onder de voorwaarden bepaald in het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, en de daarbij behorende uitvoeringsbesluiten.

§ 2. Het voldoen aan de voorwaarden, bedoeld in § 1, moet blijken uit het advies dat de Vlaamse Landmaatschappij verstrekt in het kader van de desbetreffende milieuvergunningsprocedure';

Overwegende dat de verwerende partij, als orgaan van het actief bestuur, ertoe gehouden was de reglementering toe te passen zoals zij gold ten tijde van het nemen van het bestreden besluit; dat zij dit niet heeft gedaan; dat zij meer in het bijzonder niet heeft nagegaan of de inrichting vergund kon worden volgens de ten tijde van het nemen van het bestreden besluit geldende voorwaarden van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen en de daarbij behorende uitvoeringsbesluiten; dat de verwerende partij dit overigens ter terechtzitting niet betwist;

Overwegende dat de Raad van State bij het onderzoek van het eerste middel van het verzoekschrift niet aan bovenstaande vaststellingen voorbij kan gaan en ambtshalve moet besluiten dat de verwerende partij kennelijk een verkeerde reglementaire bepaling heeft toegepast; dat het middel uit dit oogpunt bekeken kennelijk gegrond is".

1.10. Het arrest nr. 95.155 van 3 mei 2001 wordt betekend aan de raadsman van de verwerende partij alwaar keuze van woonplaats was gedaan. Op 25 mei 2001 wordt de aangetekende zending houdende het vernietigingsarrest voor ontvangst afgetekend. Op dezelfde dag stuurt de raadsman het arrest door naar de dienst leefmilieu van de provincie Vlaams-Brabant.

1.11. Op 30 mei 2001 deelt de gemachtigde ambtenaar van het provinciebestuur van Vlaams-Brabant aan de tussenkomende partij mee dat de beroepsprocedure heropend zal worden en dat de behandelingstermijn aanvangt op 21 mei 2001 en zal eindigen op 21 september 2001. Eenzelfde kennisgeving wordt gedaan aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Lubbeek en aan de instanties die om advies verzocht worden.

1.12. Vervolgens worden een aantal adviezen uitgebracht :

a. De afdeling Ruimtelijke Ordening verleent op 15 juni 2001 een gunstig advies.

b. Op 26 juni 2001 verleent de Vlaamse Landmaatschappij een ongunstig advies over de aanvraag :

> "Aangezien :
> - sedert 30/3/2000 de bepalingen van artikel 33ter, § 1, 1°, c) van het Mestdecreet van kracht zijn;
> - de vergunningsaanvraag volledig en ontvankelijk verklaard werd op 09/11/1995;
> - de te verplaatsen inrichting erkend is als bestaande veeteeltinrichting;
> - deze te verplaatsen inrichting een vergunde mestproductie heeft van 945 kg N en 324 kg P_2O_5;
> - de vergunningsaanvraag de bedoeling heeft om, na de verplaatsing en omvorming, te komen tot een vergunde mestproductie van 3.250 kg N en 1.500 kg P_2O_5;
> - niet voldaan wordt aan alle criteria van het Mestdecreet aangezien :
> - de herlocalisatie van de bestaande veeteeltinrichting niet gebeurt ten gevolge van een ruilverkaveling, een landinrichtingsproject, een natuurinrichtingsproject of een onteigening om openbaar nut;
> - de vergunningsaanvraag een stijging van de vergunde mestproductie beoogt".

De geciteerde conclusies worden voorafgegaan door de volgende opmerking :

> "Opmerking : in MAPIIbis (mestdecreet zoals laatst gewijzigd bij de decreten van 11 mei 1999, 3 maart 2000 en 8 december 2000) is voorzien dat milieuvergunningen kunnen verleend worden voor paardenstallen behorende bij

maneges en paardenfokkerijen die in 1996, 1997, 1998 en 1999 in exploitatie waren, in zoverre de milieuvergunning voor 1 december 2000 wordt aangevraagd. (Artikel 36, 6° van de overgangsbepalingen van het Mestdecreet).

Op het inrichtingsadres, gelegen Gellenberg 117-119 te 3210 Lubbeek, zijn volgende, voor de adviesverlening relevante, aangiftegegevens gekend bij de Mestbank :

aanslagjaar	1997		1998		1999		2000		2001	
B = bezetting S = standplaatsen	B	S	B	S	B	S	B	S	B	S
paarden									10	36

De milieuvergunning werd voor 1 december 2000 aangevraagd.

Er werd echter onvoldoende aangetoond dat de manège en/of paardenfokkerij in exploitatie was in 1996, 1997, 1998 en 1999.

Uit bovenstaande tabel blijkt immers dat de exploitatie in 2000 begonnen is.

Derhalve is de aanvraag niet verenigbaar met de overgangsbepalingen van artikel 36, 6° van het Mestdecreet, en dient ze getoetst te worden aan de bepalingen van artikel 33ter, § 1 van het Mestdecreet".

c. Op 1 augustus 2001 deelt de afdeling Milieuvergunningen mee dat zij haar op 3 april 1996, 7 april 1999 en 17 december 1999 uitgebrachte gunstige adviezen onverminderd handhaaft.

d. Door de Provinciale Milieuvergunningscommissie wordt op 8 augustus 2001 voorgesteld om het beroep in te willigen en de vergunning te verlenen voor een termijn van twintig jaar. Dat voorstel berust onder meer op de volgende motieven :

"Overwegende het gezag van gewijsde van bovengenoemd arrest van de Raad van State;

Overwegende dat krachtens art. 36 van het decreet van 11/05/1999 tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen verontreiniging door meststoffen en tot wijziging van het decreet van 28 juni 1998 betreffende de milieuvergunning, bij wijze van overgangsregeling volgende afwijkende regel geldt :
pt 6. : milieuvergunningen voor paardenstallen behorende bij maneges en paardenfokkerijen die in 1996, 1997, 1998 en 1999 in exploitatie waren, kunnen worden verleend in zoverre de milieuvergunning voor 1 december 2000 wordt aangevraagd;

Overwegende dat de aanvraag voor het uitbaten van de inrichting gelegen Gellenberg 117-119 ingediend werd op 31/10/1995, dat bijgevolg aan bovengenoemde voorwaarde voldaan is;

Overwegende dat bovengenoemd art. 36 van het wijzigingsdecreet niet bepaalt op welke wijze moet bewezen worden dat de inrichting sinds 1996 in uitbating was;

Dat de aanvrager van de milieuvergunning, NV WATERHOF, tijdens de hoorzitting van de PMVC jaarrekeningen van 1996, 1997, 1998, 1999 neerlegt waarin de aankoop van paarden en veevoeders voor de inrichting gelegen Gellenberg 117-119 opgesomd is,

Dat derhalve voldaan is aan de bepaling van bovengenoemd artikel 36;
Dat de aanvraag derhalve voor vergunning als manege (rubrieken 9.4.3.1. en 32.4) volgens het Mestdecreet in aanmerking komt".

In bovenstaande motieven wordt verwezen naar een aantal boekhoudkundige gegevens met betrekking tot de boekjaren 1996, 1997, 1998 en 1999 die de tussenkomende partij tijdens de beroepsprocedure aan de Provinciale Milieuvergunningscommissie heeft overhandigd. Deze stukken kunnen aangetroffen worden in het administratief dossier.

1.13. Op 27 september 2001 neemt de bestendige deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant een besluit waarbij de behandelingstermijn van het beroep met één maand wordt verlengd. Deze termijnverlenging wordt gemotiveerd door "de juridische complexiteit van het dossier". In dat besluit staat tevens te lezen dat het vernietigingsarrest nr. 95.155 van 3 mei 2001 werd ontvangen op 28 mei 2001 en dat de termijn van vier maanden voor de behandeling van het beroep derhalve een aanvang heeft genomen op voormelde datum.

1.14. In een aanvullend advies van 1 oktober 2001 deelt de Vlaamse Landmaatschappij aan de Provinciale Milieuvergunningscommissie mee :

"Nieuwe elementen
Inmiddels heeft de Mestbank deze stukken nader onderzocht en blijkt dat deze onvoldoende bewijskracht hebben om te kunnen besluiten dat de inrichting te Gellenberg 117 in exploitatie was gedurende de jaren 1996, 1997, 1998 en 1999. Dit om meerdere redenen :
1) nergens is een adres vermeld op de stukken en nergens blijkt uit de stukken dat deze betrekking hebben op het vestigingsadres Gellenberg 117;
2) de bewering als zou de inrichting te Gellenberg 117 in exploitatie geweest zijn in de 4 betreffende jaren is in strijd met (1) de vaststelling dat er voor de betreffende jaren geen aangifte werd gedaan van dieren ten aanzien van de Mestbank, (2) de ondertekende verklaring van de aanvrager ten aanzien van onze dienst 'Aangifte' dat hij pas zou zijn gestart met het houden van dieren op het bedoelde adres op 01.10.00 (zie bijlage), (3) de mondelinge verklaring van de aanvrager ten aanzien van dezelfde dienst op 17.02.97 dat de bouwwerken te Gellenberg 117 (vroeger 113A) nog moesten starten en hij daar geen dieren hield.

Vermoedelijk hebben de ingebrachte stukken betrekking op het woonadres van de aanvrager.
Besluit
Gelet op deze nieuwe elementen, herroept de Vlaamse Landmaatschappij haar mondeling standpunt van 08.08.01 en bevestigt zij haar advies van 26 juni 2001. Tevens willen wij u verzoeken om het dossier opnieuw te agenderen op de eerstvolgende PMVC-vergadering".

1.15. Met een aangetekend schrijven van 25 oktober 2001 wordt door de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant aan de tussenkomende partij het volgende meegedeeld :

"Op 06 februari 1996 tekende de NV WATERHOF beroep aan tegen de weigering van vergunning d.d. 13 januari 1996 door het CBS van Lubbeek voor het uitbaten van een manege, gelegen op bovengenoemd adres.

De bestendige deputatie willigde dit beroep in op 16 maart 2000 en verleende de vergunning voor de manege voor een termijn van 20 jaar.

Dit besluit werd echter met het arrest van de Raad van State van 03 mei 2001 (nr.95.155) vernietigd.

Naar aanleiding van deze vernietiging diende de beroepsprocedure heropend te worden.

De termijn van vier maanden waarover de bestendige deputatie beschikt voor de heroverweging van het beroepschrift begint te lopen op de datum dat het arrest aan de bestendige deputatie (verwerende partij) betekend wordt.

De deputatie ging er van uit dat de termijn liep tot 28 september 2001, vier maanden na de dag waarop het arrest op het provinciebestuur toekwam.

In die optiek had de bestendige deputatie op 27 september 2001, gelet op de juridische complexiteit van het dossier, beslist om de behandelingstermijn te verlengen.

Aangezien de provincie bij haar advocaat woonstkeuze deed telt evenwel de datum waarop de advocaat het arrest ontvangen heeft.

Daar werd ons, terecht, op gewezen nadat het provinciebestuur de partijen had geïnformeerd over de verlenging van de behandelingstermijn.

In het geval van de NV WATERHOF ving de termijn aan op 25 mei 2001.

Aangezien de vergunning in eerste aanleg door het College van Lubbeek geweigerd werd, is bovengenoemde beslissingstermijn van vier maanden een vervaltermijn.

Dit betekent dat de bestendige deputatie bij het overschrijden van deze termijn haar beslissingsbevoegdheid verliest en dat de aanvrager over een stilzwijgende vergunning beschikt.

In het geval van de NV WATERHOF verviel de beslissingstermijn van vier maanden op 25 september 2001.

Het besluit van de bestendige deputatie van 27 september 2001 houdende verlenging van de behandelingstermijn van het beroepsdossier werd te laat genomen en is bijgevolg zonder voorwerp.

Dit heeft voor gevolg dat de NV WATERHOF met toepassing van art. 25 § 1 van het MVD en art. 50.5. van Vlarem I over een stilzwijgende vergunning beschikt voor een termijn van 20 jaar met eerbiediging van de algemene en sectoriële voorwaarden uit Vlarem II van toepassing op de uitbating van de manege.

Een voor eensluidend verklaard afschrift van deze brief wordt ter kennisgeving overgezonden aan de burgemeester van de gemeente Lubbeek evenals aan de adviserende instanties cf. art. 35.5.c van Vlarem I".

1.16. Van bovenvermeld schrijven wordt op 26 oktober 2001 kennis gegeven aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Lubbeek en aan de diverse adviesverlenende instanties;

2. <u>De ontvankelijkheid van het beroep</u>

2.1.1. Overwegende dat zowel de verwerende partij als de tussenkomende partij in hun "memorie van antwoord" opwerpen dat het beroep niet ontvankelijk is om reden dat een stilzwijgende milieuvergunning niet vatbaar is voor vernietiging door de Raad van State;

2.1.1.1. Overwegende dat de uiteenzetting van de verwerende partij een repliek bevat op de argumenten van het schorsingsarrest; dat die repliek als volgt kan worden samengevat :

- Het feit dat uit de artikelen 25, § 1, van het milieuvergunningsdecreet en 50, 5°, van Vlarem I blijkt dat een stilzwijgende vergunning wordt bekomen die rechtsgevolgen heeft voor de begunstigde en voor derden, wier leefklimaat door de stilzwijgende vergunning in ongunstige zin wordt beïnvloed, houdt nog niet in dat een stilzwijgende milieuvergunning een administratieve rechtshandeling is in de zin van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. Immers zijn de twee belangrijkste kenmerken van een milieuvergunning niet aanwezig in de huidig bestreden akte : ze is met name geen gevolg van een uitdrukkelijke rechtshandeling van het bestuur en ze is niet formeel gemotiveerd; de vergunning komt louter tot stand uit kracht van de wet en is derhalve geen voor vernietiging vatbare akte. Voorts wordt nog verwezen naar rechtsleer.
- Het voorwerp van het arrest nr. 78/2001 van 7 juni 2001 van het Arbitragehof waarvan sprake in het schorsingsarrest, betrof "enkel de vraag of er een ongelijkheid is in de rechtsbescherming van belanghebbende derden, indien er al dan niet een expliciete beslissing door de overheid werd getroffen (of geacht wordt te zijn getroffen ?)". Het Hof oordeelde dat het systeem van de toelating om over te gaan tot de uitvoering van de werken, dit door het rechtstreeks effect van de ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 29 augustus 1991, een schending inhoudt van de Grondwet daar alsdan derden "niet naar de gewone rechter kunnen stappen om een toetsing van de afgeleverde vergunning aan de diverse wettelijke en reglementaire normen te laten uitvoeren". Evenwel wijst het Arbitragehof in hetzelfde arrest zonder enige argumentatie dat "die controle door de Raad van State (kan) worden uitgeoefend wanneer een administratieve beslissing is genomen of, ingeval van stilzwijgen van de administratie, wordt geacht te zijn genomen". Derhalve vormt dit arrest geen argument om te stellen dat de stilzwijgende beslissing een administratieve beslissing inhoudt.

- De Raad van State oordeelde in zijn schorsingsarrest dat het arrest nr. 55.977, VAN DER STICHELEN, van 23 oktober 1995, waarnaar de verzoekende partijen hadden verwezen niet relevant was "doordat ook deze situatie -zoals in het bovenvermelde arrest van het Arbitragehof- enkel een impliciete toelating tot het uitvoeren van de aangevraagde werken betrof". "Het is (...) duidelijk dat noch door de Hoven en de Rechtbanken noch door de Raad van State een onderscheid kan ingevoerd worden dat geen steun vindt in de wet of in de overwegingen die aan de basis liggen van die wet"; dat, voorts, de verwerende partij nog in essentie doet gelden dat artikel 14, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt dat een fictieve weigeringsbeslissing met een beroep voor de Raad van State kan worden aangevochten, maar dat de uitbreiding van de bevoegdheid van de Raad van State tot andere fictieve rechtstoestanden contra legem lijkt te werken, dat na 25 september 2001 de bestendige deputatie geen bevoegdheid meer had nu het verstrijken van de termijn een vervaltermijn is om nog een beslissing te nemen, hetgeen voor de stelling pleit dat de vergunning uit het decreet volgt, dat in de hypothese dat de Raad van State wel bevoegd zou zijn om de vernietiging van de stilzwijgende milieuvergunning uit te spreken, alsdan dergelijke stilzwijgende milieuvergunning steeds vernietigd moet worden op grond van een middel gestoeld op de schending van de formele motiveringsplicht, dat men zich de vraag kan stellen wat er bij een vernietiging van een stilzwijgende milieuvergunning moet gebeuren, dat indien de stilzwijgende vergunning als een volwaardige administratieve rechtshandeling zou worden behandeld, op een flagrante wijze afbreuk zou worden gedaan aan de rechten van de aanvragers, dat in de veronderstelling dat de verwerende partij het unaniem positief advies van de Provinciale Milieuvergunningscommissie niet zou hebben gevolgd, er niet aan kan worden getwijfeld dat de Raad van State op verzoek van de uitbater het alsdan negatief besluit onmiddellijk zou hebben vernietigd, zodat ook in die hypothese de aanvrager over een stilzwijgende vergunning zou hebben beschikt;

2.1.1.2. Overwegende dat de tussenkomende partij in haar "memorie van antwoord" benadrukt dat een stilzwijgende vergunning niet kan worden beschouwd als een "volwaardige administratieve rechtshandeling" aangezien zij niet het gevolg is van een uitdrukkelijke beslissing en ze evenmin formeel gemotiveerd is;

2.1.2. Overwegende dat de verzoekende partijen betreffende de opgeworpen exceptie in hun memorie van wederantwoord in eerste instantie verwijzen naar de argumenten die de Raad van State in zijn schorsingsarrest heeft

gehanteerd; dat zij de stelling van de verwerende partij dat de bestreden stilzwijgende vergunning louter uit kracht van het decreet komt en de daaruit getrokken conclusie dat die vergunning geen voor vernietiging vatbare akte is, betwisten en daartoe verwijzen naar rechtsleer; dat zij betogen dat de stelling van de verwerende partij geen expliciete steun vindt in de tekst van artikel 25, § 1, van het milieuvergunnings-decreet of van artikel 50, 5°, van Vlarem I, dat immers daarin nergens wordt gesteld dat de vergunning van rechtswege wordt verleend, dat, integendeel, het feit dat artikel 50, 5°, van Vlarem I stelt dat de "... aangevraagde vergunning (wordt) geacht te zijn verkregen ..." aangeeft dat er door degene aan wie de aanvraag werd gericht, wordt geacht een stilzwijgende beslissing te zijn genomen, dat het in die optiek ook logisch is dat vervolgens aan de overheid de verplichting wordt opgelegd om de aanvrager in kennis te stellen van de stilzwijgende vergunning, dat het arrest nr. 55.977, VAN DER STICHELEN, van 23 oktober 1995, waarnaar de verwerende partij verwijst in casu niet relevant is daar het voorwerp van de vordering in die zaak geen stilzwijgende vergunning betrof, maar een impliciete toelating rechtstreeks voortvloeiend uit artikel 41 van de ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 30 juli 1992 betreffende de milieuvergunning, dat artikel 14, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State enkel een algemene regel inhoudt die bepaalt dat, behoudens bijzondere bepalingen en onder bepaalde voorwaarden, het stilzwijgen van de overheid wordt geacht een afwijzende beslissing te zijn, dat evenwel die bepaling geenszins stelt dat enkel stilzwijgende afwijzende beslissingen vatbaar zijn voor beroep, dat tegen stilzwijgende vergunningen dan ook op basis van artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State een beroep tot nietigverklaring kan worden ingesteld;

2.1.3. Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie volhardt in haar standpunt dat de bestreden stilzwijgende vergunning niet vatbaar is voor een annulatieberoep bij de Raad van State; dat zij betoogt dat het louter gegeven dat de bestreden stilzwijgende vergunning rechtsgevolgen meebrengt op zich niet tot het besluit kan leiden dat deze voor de Raad van State kan worden aangevochten, dat zij desbetreffend verwijst naar de aktename door de overheid van meldingsplichtige inrichtingen die eveneens hinder kunnen veroorzaken aan omwonenden en die niet vatbaar is voor beroep bij de Raad van State; dat zij in essentie nog doet gelden dat de stilzwijgende milieuvergunning niet "wordt" verleend door een vergunningverlenende overheid, maar via een automatisme dat in het decreet is ingebouwd, dat het ontbreken van tussenkomst van enige administratieve overheid bij de verlening ervan tot gevolg heeft dat de theorie van de wettelijke fictie niet

houdbaar is, dat de enkele vermelding van het woord "vergunning" in artikel 25, § 1, van het milieuvergunningsdecreet daaraan geen afbreuk doet, dat niet kan worden gesteld dat de stilzwijgende milieuvergunning een volkomen vergunning is, daar bijvoorbeeld voor de vergunningverlenende overheid het alsdan niet mogelijk is om bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden op te leggen, dat het Arbitragehof in zijn arrest nr. 78/2001 van 7 juni 2001 noch uitdrukkelijk, noch impliciet heeft gesteld dat de Raad van State bevoegd zou zijn om kennis te nemen van annulatieberoepen tegen stilzwijgende milieuvergunningen die
rechtstreeks voortvloeien uit een decreet of ordonnantie, dat het Arbitragehof zich overigens slechts over de ingeroepen schending van de Grondwet heeft uitgesproken, dat aan een eventueel vermoeden van ongrondwettigheid van de decretale bepalingen inzake de stilzwijgende milieuvergunning niet het gevolg kan worden gekoppeld dat de Raad van State bevoegd zou zijn om kennis te nemen van het annulatieberoep, dat die onbevoegdheid blijft bestaan zolang de decreetgever de regeling inzake de stilzwijgende milieuvergunning niet heeft aangepast;

2.1.4.1. Overwegende dat artikel 25, § 1, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (milieuvergunningsdecreet) bepaalt :

> "Wanneer binnen de vastgestelde of de verlengde termijn geen uitspraak is gedaan, wordt de vergunning geacht te zijn bekomen en mag de exploitatie worden gestart mits eerbiediging van de algemene en de sectoriële voorwaarden indien in eerste aanleg de vergunning werd geweigerd (...)";

dat met betrekking tot beroepen die bij de bestendige deputatie ingesteld zijn tegen in eerste aanleg door het college van burgemeester en schepenen genomen beslissingen over milieuvergunningsaanvragen artikel 50, 5°, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (Vlarem I) bepaalt :

> "5°. Stilzwijgende vergunning :
> a) als binnen een termijn van vier maanden, te rekenen vanaf de datum van ontvangst van het beroep of, in voorkomend geval, voor het verstrijken van de verlengde termijn, door de bestendige deputatie van de provincieraad geen uitspraak is gedaan, wordt :
> - indien de vergunning in eerste aanleg werd geweigerd of er in eerste aanleg geen uitspraak werd gedaan binnen de vastgestelde of verlengde termijn :
> de aangevraagde vergunning geacht te zijn verkregen voor een termijn van twintig jaar, tenzij het gaat om een verandering in welk geval een termijn gelijk verstrijkend met de lopende milieuvergunning geldt; de termijn van ingebruikneming alsmede de aanvangsdatum en de einddatum van de vergunningstermijn zijn deze bepaald in artikel 30;
> - (...);

b) de Bestendige Deputatie van de provincieraad of de in sub 1°, a), vermelde gemachtigde ambtenaar licht binnen een termijn van tien kalenderdagen na het verstrijken van de in sub a) vermelde termijn de aanvrager in over voormelde stilzwijgende vergunning met de mededelingen dat met het decreet met de exploitatie van de inrichting, of het gedeelte van de inrichting dat het voorwerp van het beroep uitmaakt, mag worden gestart mits eerbiediging van :
- (...);
- (...);
- (...);
c) de Bestendige Deputatie van de provincieraad of de in sub 1°, a) vermelde gemachtigde ambtenaar maakt een voor eensluidend verklaard afschrift van het in sub b) bedoelde schrijven ter kennisgeving over aan de bevoegde burgemeester alsmede aan de instanties vermeld in sub 4°, c)";

2.1.4.2. Overwegende dat uit de hierboven geciteerde bepalingen moet worden afgeleid dat wanneer de desbetreffende voorwaarden zijn vervuld, een "stilzwijgende vergunning" wordt bekomen door de vergunningsaanvrager; dat dergelijke vergunning uiteraard rechtsgevolgen heeft voor de begunstigde ervan en tevens de rechtstoestand van derden, voornamelijk van de omwonenden, wijzigt aangezien hun leefklimaat door de aldus vergunde inrichting in ongunstige zin wordt beïnvloed; dat, immers, dergelijke stilzwijgende milieuvergunning een titel inhoudt op grond waarvan de aanvrager de inrichting mag exploiteren; dat het gegeven dat met een stilzwijgende vergunning geen bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden kunnen worden opgelegd geen afbreuk doet aan de vaststelling dat een stilzwijgende milieuvergunning een rechtshandeling uitmaakt; dat dergelijke beslissing dan ook onderworpen is aan de controle van de Raad van State;

2.1.4.3.1. Overwegende dat artikel 14, §§ 1 en 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State luidt als volgt :

"Art. 14. § 1. De afdeling doet uitspraak, bij wijze van arresten, over de beroepen tot nietigverklaring wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, ingesteld tegen de akten en reglementen van de onderscheiden administratieve overheden, alsook tegen de administratieve handelingen van wetgevende vergaderingen of van hun organen, daarbij inbegrepen de ombudsmannen ingesteld bij deze assemblées, van het Rekenhof en van het Arbitragehof, evenals van organen van de rechterlijke macht en van de Hoge Raad van de Justitie met betrekking tot overheidsopdrachten en leden van hun personeel.
(...)
§ 3. Wanneer een administratieve overheid verplicht is te beschikken en er bij het verstrijken van een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de haar daartoe door een belanghebbende betekende aanmaning geen beslissing is getroffen, wordt het stilzwijgen van de overheid geacht een afwijzende beslissing te zijn waartegen beroep kan worden ingesteld. Deze bepaling doet geen afbreuk aan de bijzondere bepalingen die een andere termijn vaststellen of aan het stilzwijgen van de administratieve overheid andere gevolgen verbinden";

dat bij de algemene omschrijving van de annulatiebevoegdheid van de Raad van State in artikel 14, § 1, de vorm van de rechtshandeling geen rol speelt; dat, zoals overigens de Raad van State reeds heeft gewezen in zijn arrest nr. 56.258, DE SMEDT, van 17 november 1995, de specifieke rechtsfiguur van de stilzwijgende beslissing dan ook vatbaar is voor een annulatieberoep bij de Raad van State; dat het standpunt van de verwerende partij dat de "uitbreiding" van artikel 14, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State tot "andere fictieve toestanden" dan de stilzwijgende afwijzende beslissing, zoals in casu een fictieve positieve beslissing, contra legem zou werken, niet kan worden bijgetreden; dat, immers, artikel 14, § 3, niets meer inhoudt dan een technische omschrijving van de "stilzwijgende beslissing" die als zodanig reeds, krachtens het eerste lid van artikel 14, onder de annulatiebevoegdheid valt; dat het dus het annulatieberoep, verleend in het eerste lid niet uitbreidt, doch, voor een bepaald soort van beslissing enkel technisch uitwerkt; dat dienvolgens de verwerende partij artikel 14, § 3, niet kan aangrijpen als argument dat de stilzwijgende milieuvergunning niet onder de annulatiebevoegdheid van de Raad van State zou vallen;

2.1.4.3.2. Overwegende dat het argument van de verwerende partij dat de Raad van State niet bevoegd zou zijn omdat de bestreden milieuvergunning "louter tot stand komt uit kracht van de wet" niet opgaat; dat het hiervoren geciteerd artikel 25, § 1, van het milieuvergunningsdecreet uitdrukkelijk spreekt over een "vergunning" die wordt geacht te zijn "bekomen" en dat luidens artikel 50, 5°, b), van Vlarem I de bestendige deputatie van de provincieraad of de in sub 1°, a), vermelde gemachtigde ambtenaar de aanvrager dient in te lichten over "voormelde stilzwijgende vergunning"; dat wanneer de desbetreffende voorwaarden zijn vervuld, de in gebreke gebleven overheid krachtens artikel 25, § 1, van het milieuvergunningsdecreet wordt geacht een stilzwijgende vergunning te hebben verleend waarover de vergunningsaanvrager moet worden ingelicht; dat aldus die stilzwijgende vergunning een administratieve rechtshandeling uitmaakt die via een wettelijke fictie tot stand is gekomen; dat de verwijzing door de verwerende partij naar het arrest nr. 55.977, VAN DER STICHELEN, van 23 oktober 1995, niet opgaat omdat dit arrest geen betrekking heeft op een stilzwijgende vergunning, maar op de impliciete toelating tot het uitvoeren van vergunningsplichtige handelingen of werken, die rechtstreeks voortvloeide uit het toenmalig artikel 41 van de ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 30 juli 1992 betreffende de milieuvergunning;

2.1.4.3.3. Overwegende dat het argument dat de verwerende en de tussenkomende partij putten uit de vaststelling dat een stilzwijgende rechtshandeling nooit in formeel opzicht kan worden gemotiveerd, niet relevant is voor het antwoord op de vraag of dergelijke rechtshandeling onder de bevoegdheid van de Raad van

State valt; dat immers dergelijk argument berust op een verkeerde gelijkschakeling tussen de "bestuurshandelingen" in de zin van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en de aanvechtbare rechtshandelingen in de zin van artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

2.1.4.3.4. Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie nog ten onrechte een vergelijking maakt met de aktename door de overheid van meldingsplichtige inrichtingen waarvoor de Raad van State niet bevoegd is; dat, immers, de verwerende partij eraan voorbijgaat dat de eventuele nadelige gevolgen die zulk een aktename kan meebrengen voor de omwonenden door het in exploitatie stellen van een meldingsplichtige inrichting, niet tot stand worden gebracht door een handeling of een ingebreke blijven van de "aktenemende overheid", maar door het louter feit van het melden zelf door de exploitant; dat het in gebruik stellen van dergelijke inrichting niet aan een voorafgaande vergunning of toelating is onderworpen en in principe niet verboden kan worden; dat in dat opzicht de aktename geen rechtsgevolgen creëert, maar dat de overheid enkel vaststelt dat de vereiste melding is gebeurd; dat daartegenover, de stilzwijgende vergunning de titel vormt op grond waarvan de exploitant een in principe verboden activiteit mag aanvatten;

2.1.4.3.5. Overwegende dat het Arbitragehof in zijn arrest nr. 78/2001 van 7 juni 2001 heeft overwogen wat volgt :

> "B.3.2. In tegenstelling met wat in de prejudiciële vraag lijkt te worden gesuggereerd voorziet de in het geding zijnde bepaling niet in de toekenning van een stilzwijgende vergunning door de administratie, maar wel in de toelating, door het rechtstreeks effect van de ordonnantie, om over te gaan tot de uitvoering van de werken. Naar luid van de ordonnantie heeft het stilzitten van de administratie dus niet de betekenis van een stilzwijgende administratieve handeling tot weigering of aanvaarding van de aanvraag van de bestuurde.
>
> (...)
>
> B.7. Inzake stedenbouw is het doorgaans van essentieel belang, zowel voor de aanvrager van de vergunning als voor de betrokken derden, dat hun niet de dienst zou worden ontzegd die een gespecialiseerde overheid kan bieden door hun situatie in concreto te beoordelen en dat door de rechter kan worden onderzocht of de administratie geen kennelijke beoordelingsfout heeft gemaakt door van mening te zijn dat de aanvraag al dan niet in overeenstemming is met de goede ruimtelijke ordening of door een afwijking van de van kracht zijnde planologische bepalingen toe te kennen.
>
> Die controle kan door de Raad van State worden uitgeoefend wanneer een administratieve beslissing is genomen of, in geval van stilzwijgen van de administratie, wordt geacht te zijn genomen. In geval van een dergelijke administratieve beslissing zou de gewone rechter, krachtens artikel 159 van de Grondwet, een vergelijkbare controle kunnen uitoefenen.

In de situatie die door de in het geding zijnde bepaling wordt gecreëerd, beschikt de gewone rechter evenwel niet over een administratieve beslissing, waarop hij controle zou kunnen uitoefenen. (...)";

dat, in tegenstelling tot wat de verwerende partij voorhoudt, in dit arrest wel degelijk wordt uiteengezet waarom het Arbitragehof van oordeel is dat de stilzwijgende vergunning onderworpen is aan de controle van de Raad van State en aan de vergelijkbare controle van de gewone rechter met toepassing van artikel 159 van de Grondwet; dat overigens in het schorsingsarrest de Raad van State zelf heeft aangegeven waarom prima facie de stilzwijgende vergunning een administratieve beslissing inhoudt en dat hij alsdan -en dit samen met het Arbitragehof- tot de conclusie is gekomen dat dergelijke vergunning is onderworpen aan de controle van de Raad van State en aan de vergelijkbare controle van de gewone rechter, met toepassing van artikel 159 van de Grondwet;

2.1.4.4. Overwegende dat uit hetgeen voorafgaat blijkt dat de exceptie niet kan worden aangenomen;

2.2.1. Overwegende dat de tussenkomende partij "blijft betwisten dat verzoekers enig deugdelijk belang zouden hebben in de onderhavige procedure nu zij op geen enkele wijze aantonen welk precies nadeel zij lijden, gelet op de lopende exploitatie van de manège"; dat zij er evenwel aan toevoegt "dat verzoekster zich, gelet op de andere beslissingen terzake, evenwel naar de wijsheid van de Raad zal richten";

2.2.2. Overwegende dat de verzoekende partijen in hun verzoekschrift stellen dat de eerste verzoekende partij op 30 meter van de manège woont en dat de tweede verzoekende partij het perceel bewoont dat paalt aan het perceel van de n.v. WATERHOF, waarop de manège zich bevindt; dat de tussenkomende partij deze gegevens niet betwist; dat alleen reeds het gegeven dat de verzoekende partijen in de onmiddellijke omgeving van een als hinderlijke ingedeelde inrichting wonen, hen het vereiste belang verleent om tegen de beslissing tot het verlenen van een milieuvergunning voor de exploitatie van een dergelijke inrichting op te komen; dat, voorts, de verzoekende partijen in hun verzoekschrift wel degelijk de hinder voortvloeiend uit de uitbating van de manège in concreto beschrijven en dat overigens de Raad van State in zijn arrest nr. 108.540 van 27 juni 2002 die hinder als een moeilijk te herstellen ernstig nadeel heeft aangemerkt; dat de exceptie niet kan worden aangenomen;

3. <u>De gegrondheid van het beroep</u>

3.1. Overwegende dat de verzoekende partijen hun eerste middel putten uit de schending van

> "art. 5.9.3.1 VLAREM II en uit het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur en uit machtsoverschrijding en uit de schending van het gezag van gewijsde van het arrest nr. 95.155 dd. 03.05.2001 (in de procedure gekend onder G/A 91.956/VII-21.341),
>
> doordat ingevolge het laattijdig beslissen van de verwerende partij de NV WATERHOF beschikt over een stilzwijgende milieuvergunning zonder dat werd onderzocht of de voorwaarden bepaald in het Decreet van 23.01.1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen (verder Mestdecreet) en de daarbij horende uitvoeringsbesluiten werden vervuld,
>
> en doordat bij onderzoek blijkt dat de voorwaarden bepaald in art. 33 § 1 en art. 33ter § 1 Mestdecreet in casu helemaal niet vervuld zijn,
>
> terwijl hoger vermelde artikelen en beginselen precies aangeven dat een milieuvergunning slechts kan verleend worden voor zover de reglementering inzake meststoffen wordt gerespecteerd, minstens dat dit aspect had moeten worden onderzocht,
>
> en terwijl Uw Raad in hoger geciteerd arrest reeds stelde dat de verwerende partij had moeten onderzoeken of de inrichting vergund kon worden volgens de geldende mestregelgeving";

dat zij dit middel als volgt toelichten :

> "1 .
>
> De vergunningsaanvraag heeft betrekking op :
>
> 1. de verplaatsing van een vergund veebedrijf voor 90 mestkalveren van Gellenberg 80 naar Gellenberg 113a
> 2. de omvorming van de vergunning voor mestkalveren tot een totale dierenpopulatie van 50 paarden voor de uitbating van een recreatieve manège
> 3. de uitbreiding met :
>
> • het lozen van huishoudelijk afvalwater in de openbare riolering
> • een stalplaats van 5 voertuigen, andere dan personenwagens
> • een opslag voor 5 m³ vaste mest in een container
> • een recreatieve manège voor de verhuur en africhting van paarden
> • een vergader- of feestzaal zonder dansgelegenheid
>
> De vergunning heeft aldus in essentie betrekking op de (verplaatsing en) verandering van een inrichting die is ingedeeld in subrubriek 9.4.2 (mestkalveren).
>
> 2.
>
> Art. 5.9.3.1 § 1 VLAREM II stelt dat het verder exploiteren, het exploiteren en/of het veranderen van een veeteeltinrichting uitsluitend toegelaten is onder de voorwaarden bepaald in het decreet van 23.01.1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen en de daarbij behorende uitvoeringsbesluiten.
>
> Deze voorwaarden liggen meer concreet vervat in de artt. 33 § 1 en 33ter § 1 Mestdecreet.
>
> Als algemeen principe poneert art. 33 § 1 Mestdecreet dd. 23.01.1991, zoals gewijzigd bij Decreet van de Vlaamse regering dd. 20.12.1995 (in werking getreden op 01.01.1996) dat milieuvergunningen voor inrichtingen zoals in deze zaak niet meer kunnen verleend worden, nu de in art. 33 § 1 vermelde normen

inzake difosforpentoxideproductie en stikstofproductie op Vlaams niveau overschreden zijn.

Art. 33ter § 1 Mestdecreet, alsook art. 36,6° van het wijzigingsdecreet dd. 03.03.2000 (specifiek m.b.t. paardenhouderijen) voorzien weliswaar in afwijkingsmogelijkheden, doch geen van deze voorwaarden is in casu vervuld.

Het negatief advies van de Mestbank (Vlaamse Landmaatschappij) is in die context van groot belang (zie stuk 27). Samengevat werd om volgende redenen ongunstig geadviseerd :

'1) De aanvraag voldoet niet aan de criteria van art. 33ter § 1, omdat ze
1. een herlocalisatie beoogt die niet voortvloeit uit een onteigening om openbaar nut of een ruilverkavelings-, landinrichtings- of natuurinrichtingsproject en
2. omdat ze bovendien ook een stijging van de vergunde productie beoogt

2) De aanvraag voldoet evenmin aan de bepalingen van art. 36,6° van het wijzigingsdecreet van 3 maart 2000, waarbij overgangscriteria worden vastgesteld om sommige paardenhouderijen toe te laten hun situatie te regulariseren (dit omdat er geen afdoende bewijs wordt geleverd dat de paardenhouderij op het adres Gellenberg 117 in exploitatie was in 1996, 1997, 1998 en 1999)'.

3.

Alleszins werd niet onderzocht of de NV WATERHOF in aanmerking kwam voor één van de opgesomde afwijkingsmogelijkheden.

Er bestaat geen discussie over dat de bevoegde overheid, die na een nietigverklaring door de Raad van State, opnieuw dient te oordelen, rekening moet houden met de reglementering geldend op het ogenblik van de nieuwe wetgeving na het vernietigingsarrest. De oorspronkelijke vergunningsaanvraag moet aan die bepalingen worden getoetst (LAMBRECHTS, W., De rechtsgevolgen van de arresten van de Raad van State inzake milieuvergunningen, in GHYSELS, J. en FLAMEY, P., Milieuvergunningen anno 1998, Kluwer, 1998, 246; zie ook R.v.St. nr. 80.868 dd. 10.06.1999).

In casu had de bestendige deputatie derhalve moeten vaststellen dat zij geen milieuvergunning voor verplaatsing en verandering kon afleveren.

De verwerende partij heeft niet binnen de decretaal voorziene termijn beslist, en heeft derhalve ook niet onderzocht welke rechtsregels effectief dienden te worden toegepast, zodat zij wel zeer onzorgvuldig heeft gehandeld.

Deze onzorgvuldigheid is des te problematischer nu de NV WATERHOF
1) hierdoor beschikt over een milieuvergunning
2) voor een periode van 20 jaar
3) zelfs zonder enige bijzondere voorwaarde m.b.t. de milieuhinder.

Recent heeft het Hof van Justitie nog geoordeeld dat een stilzwijgende milieuvergunning niet verenigbaar is met de vereisten van een aantal richtlijnen (75/442, 76/464, 80/68 en 84/360, en vooral richtlijn 85/337), die precies de noodzaak benadrukken van beoordelingsprocedures vóór de vergunningverlening, en die de nationale autoriteiten verplichten de ingediende vergunningsaanvragen geval per geval te onderzoeken (zie stuk 28).

Deze rechtspraak vormt een bevestiging van het belang van een grondige en afdoende beoordeling van iedere milieuvergunningsaanvraag, rekening houdende met de terzake geldende reglementering.

Het bestreden besluit beantwoordt in geen enkel opzicht aan dit essentieel beginsel van behoorlijk bestuur.

4.

In het arrest nr. 95.155 dd. 03.05.2001 (in de procedure gekend onder G/A 91.956/VII-21.341) oordeelde Uw Raad reeds, naar aanleiding van het beroep m.b.t. dezelfde milieuvergunningsaanvraag, als volgt :

'Overwegende dat de verwerende partij, als orgaan van het actief bestuur, ertoe gehouden was de reglementering toe te passen zoals zij gold ten tijde van het nemen van het bestreden besluit;
dat zij dit niet heeft gedaan;
dat zij meer in het bijzonder niet heeft nagegaan of de inrichting vergund kon worden volgens de ten tijde van het nemen van het bestreden besluit geldende voorwaarden van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen en de daarbij behorende uitvoeringsbesluiten';

Het is duidelijk dat de verwerende partij thans niet tijdig heeft beslist over het dossier, laat staan dat zij aantoont dat zij bij de beoordeling van de milieuvergunningsaanvraag heeft onderzocht of de inrichting vergund kon worden volgens de alsdan geldende mestregelgeving.

Het bestreden besluit is derhalve ook aangetast door een manifeste schending van het gezag van gewijsde van hoger geciteerd arrest van Uw Raad.

Het beginsel zelf van de administratieve rechtspraak wordt genegeerd indien het bestuur - voor wettig houdend wat de administratieve rechter onwettig heeft geacht - zich aan het vernietigingsarrest niet stoort (R.v.St. nr. 19.197 dd. 18.10.1978)";

3.2. Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord als volgt reageert :

"Algemene opmerking

Uit wat voorafgaat blijkt in elk geval de kunstmatigheid van de beoordeling van de stilzwijgende milieuvergunning als een fictieve vergunning.

Dit heeft duidelijke gevolgen bij de beoordeling, in de hypothese dat Uw Raad inderdaad ook bevoegd zou zijn om deze te toetsen.

Zelfs I. Opdebeek (op.cit. nr. 405) verwijst naar het privilège du préalable waartegenover zij eventueel de 'onbestaande handeling' stelt, nl. deze dit door een evidente onregelmatigheid moet zijn aangetast.

Voor het overige is deze auteur het er ook over eens

'dat het onmogelijk is het fictieve positieve besluit te toetsen aan de wettelijke vormvereisten of aan de formele beginselen van behoorlijk bestuur. Indien men dit wel zou doen zou (zoals verwerende partij hoger reeds opwierp) de fictieve rechtshandeling bijna altijd onwettig zijn. Het kan niet de bedoeling van de wetgever geweest zijn om de begunstigde van (een) fictief positief besluit in dergelijke benarde rechtspositie te brengen' (I. Opdebeek op.cit. nr. 430)

Een en ander lijkt in strijd met de analyse van dit middel in het schorsingsarrest.

Daar waar immers uit het karakter van de stilzwijgende vergunning evident volgt dat zij niet formeel gemotiveerd kan zijn, en waar in het bovenvermelde arrest SIMENON reeds door Uw Raad werd geoordeeld dat de formele motiveringswet niet van toepassing is op de stilzwijgende vergunning, is het toch net het ontbreken van enige formele motivering dat als ernstig middel werd weerhouden en aan de basis lag van (het) schorsen van het besluit :

'Het bestreden besluit ... bevat (uiteraard) geen formele motivering,

Hetgeen de verwerende partij beweert, hetzij in haar nota, hetzij ter terechtzitting, kan dit gebrek aan motivering niet ongedaan maken.

Een vergunningsbesluit kan niet a posteriori formeel gemotiveerd worden.

De Raad van State kan dan ook niet beoordelen op welke gronden de vergunning, in weerwil van de principiële vergunningsstop (...) werd afgeleverd. Alleen die vaststelling volstaat reeds om het middel, in de

aangegeven mate, ernstig te bevinden.' (overweging 4.1.2.3. arrest nr. 108.540)

Deze stelling dient in het kader van het onderzoek ten gronde verder onderzocht en uitgediept te worden.

Indien men dan toch een oordeel wil uitspreken over de 'afgeleverde' stilzwijgende milieuvergunning, is het duidelijk dat men beter op zoek moet gaan naar de motieven die aan de grond van de fictieve vergunning zouden kunnen liggen (en die trouwens volgen uit het administratief dossier).

Alhoewel verwerende partij, zoals hoger uiteengezet het principieel niet eens met deze werkwijze, is wel de enige consequente werkwijze, die trouwens ook door het auditoraat in het verslag werd gehuldigd.

> 'Men mag geredelijk aannemen dat bovenvermelde motieven (lees : in het ontwerpbesluit van de PMVC) de veronderstelde motieven vormen met betrekking tot de toetsing van de aanvraag aan de geldende meststoffenwetgeving'.

Ook prof. OPDEBEEK is die mening toegedaan (I. OPDEBEEK, o.c., 431) :

> 'De rechter zal dus eerst moeten nagaan hoe die motieven zouden hebben kunnen luiden en vervolgens moeten oordelen of deze veronderstelde motieven in rechte en in feite verantwoord zijn'.

(Ook al blijkt hieruit hoe kunstmatig de 'fictie' is die door de rechtspraak en sommige rechtsleer wordt gecreëerd)

Uit bovenstaande passage blijkt dat de PMVC, in aanwezigheid van de vertegenwoordiger van de VLM een duidelijke feitelijke appreciatie verricht heeft om de afwijkingsbepaling vervat in art. 36 van het wijzigingsdecreet van 11 mei 1999 toe te passen.

Uw Raad oordeelde in het schorsingsarrest dat prima facie niet blijkt dat de inrichting tussen 1996 en 1999 in exploitatie was, terwijl het ontwerpbesluit stelt dat die wél in exploitatie was.

Het betreft een feitelijke appreciatie. In het schorsingarrest wordt nergens, zelfs niet vooropgesteld dat het hier over een kennelijk onredelijke beoordeling gaat.

Nochtans heeft het bestuur wél een feitelijk appreciatie verricht, dus kan niet zomaar gesteld worden dat 'uit de gegevens van het dossier op het eerste gezicht niet blijkt dat de verwerende of de tussenkomende partij zich kunnen beroepen op de overgangsregeling (...)'.

De vraag die aan de orde is (is) inderdaad enkel of het bestuur een kennelijk onredelijke beoordeling verricht heeft.

Dit is allerminst het geval.

Verzoekende partij verwijst in haar verzoekschrift naar het ongunstige advies van de VLM, doch vergeet daarbij te vermelden dat de VLM zich aansloot bij het unaniem gunstige advies van de PMVC :

> 'Dit advies wordt niet in aanmerking genomen en wordt weerlegd door het feit dat voor paardenstallen behorende bij maneges en paardenfokkerijen die sinds 1996 ononderbroken in exploitatie waren volgens het mestdecreet een afzonderlijke regeling geldt (zie verder).
>
> De VLM stemt in met het unanieme advies van de PMVC'.

Dit is uiteraard een logisch gevolg van het feit dat de VLM niet over feitelijke gegevens beschikte over enige exploitatie, gegevens die door de tussenkomende partij werden verstrekt tijdens de hoorzitting (terwijl de VLM zich ook op de 'oude' regeling 33ter van het Mestdecreet steunde - regeling vanaf 30.3.2000 - en niet op de overgangsbepalingen van artikel 36 van het decreet van 11.5.1999).

Nu zoals in het ontwerpbesluit van de PMVC gesteld het decreet niet voorziet hoe het bewijs van die exploitatie moet geleverd worden, heeft de PMVC op basis van die boekhoudkundige gegevens volkomen terecht

geoordeeld dat er wel degelijk een exploitatie van de manege aan de gang was gedurende die jaren.

Bovendien zou ook elk ander normaal voorzichtig en redelijk bestuur, in dezelfde omstandigheden geplaatst (en het zijn bijzondere omstandigheden, gezien de jarenlange procedureslag B.D. en R.v.St.) tot dezelfde conclusie komen.

Eerste onderdeel :

Verzoekende partijen stellen dat art. 5.9.3.1 §1 van VLAREM II geschonden werd, nu een milieuvergunning werd afgeleverd in strijd met de principiële vergunningsstop, krachtens het Mestdecreet en niet voldaan werd aan één van de afwijkingsmogelijkheden vervat in hetzij art. 33ter Mestdecreet, hetzij art. 36, 6° van het decreet van 11 mei 1999 (zoals gewijzigd bij art. 19 van het decreet van 3 maart 2000).

Het is duidelijk dat - rekening houdende met het hoger geformuleerde algemeen voorbehoud - een onderzoek naar de 'motieven' te vinden is in het administratief dossier, de verschillende gunstige adviezen en niet het minst het unaniem gunstig advies van de PMVC, alsook in het ontwerpbesluit d.d. 8 augustus 2001, en dat deze dus wel degelijk aanwezig zijn en bovendien deugdelijk.

Uit dit ontwerpbesluit blijkt immers dat wel degelijk rekening werd gehouden met de ingeroepen bepalingen van de mestwetgeving.

Op p. 8 van de ontwerp-beslissing wordt duidelijk aangegeven dat :

> 'Overwegende het gezag van gewijsde van bovengenoemd arrest van de Raad van State; Overwegende dat krachtens art. 36 van het decreet van 11/05/1999 tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen verontreiniging door meststoffen en tot wijziging van het decreet van 28 juni 1998 betreffende de milieuvergunning, bij wijze van overgangsregeling volgende afwijkende regel geldt .
>
> pt6. : milieuvergunningen voor paardenstallen behorende bij maneges en paardenfokkerijen die in 1996, 1997, 1998 en 1999 in exploitatie waren, kunnen worden verleend in zoverre de milieuvergunning voor 1 december 2000 wordt aangevraagd;
>
> Overwegende dat de aanvraag voor het uitbaten van de inrichting gelegen Gellenberg 117-119 ingediend werd op 31/10/1995, dat bijgevolg aan bovengenoemde voorwaarde voldaan is;
>
> Overwegende dat bovengenoemd art. 36 van het wijzigingsdecreet niet bepaalt op welke wijze moet bewezen worden dat de inrichting sinds 1996 in uitbating was;
>
> Dat de aanvrager van de milieuvergunning, NV Waterhof, tijdens de hoorzitting van de PMVC jaarrekeningen van 1996, 1997, 1998, 1999 neerlegt waarin de aankoop van paarden en veevoeders voor de inrichting gelegen Gellenberg 117-119 opgesomd is,
>
> Dat derhalve voldaan is aan de bepaling van bovengenoemd artikel 36';

Of er nu al dan niet een 'volledige' exploitatie van een manege is (er waren, zoals de auditeur stelde, geen inkomsten), is naast de kwestie en in elk geval volgt uit de jaarlijkse aankoop van o.a. voeding paarden en materiaal zoals drinkbakken, veronderstelt immers wel enige exploitatie (alsook zoals in het ontwerp-besluit aangegeven dat uit de jaarrekeningen de aankoop van paarden en veevoeders voor de inrichting Gellenberg 117-119 volgt).

Zoals in de ontwerp-beslissing trouwens - terecht - aangegeven voorziet het decreet niet op welke wijze aangetoond moet worden dat de inrichting reeds sinds 1996 in uitbating was (ook al was de exploitatie toen, - zoals ook blijkt uit de jaarrekening- gelet op de vergunningsproblematiek verlieslatend).

Ook de verwijzing naar de vergunning die bij besluit van 16.3.2000 gegeven werd (auditoraatsverslag p.25) is niet relevant, nu de overgangsregel precies de

paardenstallen betreft bij manéges waarvoor een aanvraag aanhangig is (en dus niét vergund waren).

Er is dus geen sprake van 'fantomen', maar een appreciatie op basis van stukken en feitelijke gegevens.

Verwerende partij stelt derhalve de vraag hoe Uw Raad het opgeworpen middel na verder onderzoek gegrond kan verklaren temeer daar hier slechts een marginale controle moet uitgeoefend op de feitelijke appreciatiebevoegdheid van het bestuur.

Het is derhalve duidelijk dat na dit verder onderzoek, dit onderdeel van het middel ongegrond is.

Tweede en derde onderdeel: machtsoverschrijding en schending van het zorgvuldigheidsbeginsel

Verwerende partij heeft als orgaan van actief bestuur nog steeds de plicht de geldende Vlaamse wetgeving toe te passen.

De bestreden vergunning is precies ontstaan uit deze nog steeds geldende Vlaamse wetgeving.

Bovendien blijkt uit het dossier dat wel degelijk werd onderzocht of de NV Waterhof in aanmerking kwam voor de afwijkingsbepalingen, zodat aan verwerende partij op dat vlak geen onzorgvuldigheid kan verweten worden en nog veel minder machtsoverschrijding.

Het onderdeel is ongegrond.

Vierde onderdeel: schending van de kracht van het gewijsde van het arrest nr. 95.155

Niemand betwist nog dat de bevoegde overheid - die na een nietigverklaring door de Raad van State, opnieuw dient te oordelen - rekening moet houden met de reglementering geldend op het ogenblik van de nieuwe wetgeving na het vernietigingsarrest.

Vervolgens werd overgegaan tot toepassing van de nieuwe geldende normen, zoals uiteengezet in de bespreking van het eerste onderdeel.

Het ontwerpbesluit verwijst trouwens expliciet naar het bedoelde arrest van Uw Raad.

Verzoekende partij haalt bijgevolg geheel ten onrechte de schending van het gezag van gewijsde van het arrest nr. 95.155 aan, zodat dit onderdeel van middel volkomen ongegrond is";

3.3. Overwegende dat in de memorie van wederantwoord de verzoekende partijen als volgt repliceren :

"De verzoekende partijen volharden in de argumentatie die zij desbetreffend in het verzoekschrift hebben laten gelden.

Zij merken op dat Uw Raad in het schorsingsarrest dd. 27.06.02 reeds heeft aangestipt dat de stilzwijgende vergunning geen formele motivering bevat en niet a posteriori - via de nota van de verwerende partij - formeel kon gemotiveerd worden.

De vaststelling dat aldus niet kon worden beoordeeld op welke gronden de vergunning, in weerwil van de principiële vergunningsstop (de zgn. verplaatsing en verandering van de bestaande veeteeltinrichting tot een recreatieve manège ging gepaard met een toename van de mestproductie) werd afgeleverd, volstond dan ook volgens Uw Raad op zich reeds om dit middel ernstig te vinden.

Bovendien stelde Uw Raad tevens dat uit de gegevens van het dossier niet bleek dat de verwerende of de tussenkomende partij zich konden beroepen op de overgangsregeling, vervat in art. 36 van het Meststoffendecreet, zoals het werd gewijzigd bij decreten van 11 mei 1999 en 3 maart 2000 :

'Bij wijze van overgangsregeling gelden de volgende afwijkende regels :

1°-5° (...)

6° milieuvergunning voor paardenstallen behorende bij manèges en paardenfokkerijen die in 1996, 1997, 1998 en 1999 in exploitatie waren, kunnen worden verleend in zoverre de milieuvergunning voor 1 december 2000 wordt aangevraagd'.

Prima facie bleek immers niet dat de betrokken inrichting een paardenstal was die in 1996, 1997, 1998 en 1999 in exploitatie was.

Uw Raad stipte terecht aan dat de tussenkomende partij integendeel zelf stelde dat de 'recreatieve manège' pas 'in het voorjaar van 2000 gebouwd en sedertdien geëxploiteerd (werd) tot 30 mei 2001, waarna op 25 oktober 2001 de exploitatie hernomen werd' (arrest nr. 108.540 dd. 27.06.02 : pag. 17)

In het Auditoraatsverslag dd. 11.03.02 werd bovendien nog het volgende aangestipt (Auditoraatverslag, pag. 25) :

'Men ziet nog meer fantomen wanneer men op basis van boekhoudkundige gegevens die aan de creditzijde van de resultatenrekening geen enkele omzet uit eigenlijke 'recreatieve' manège-activiteiten laten zien, aanneemt dat de inrichting al die jaren 'geëxploiteerd' is geweest. Alleszins kan de 'aankoop van paarden en veevoeders' die de oprichting van het manègegebouw jaren voorafgaat, niet beschouwd worden als exploiteren in de normale betekenis van dat woord'.

Het feit dat de PMVC in het ontwerpbesluit overwoog dat uit diezelfde boekhoudkundige gegevens blijkt dat de manège in kwestie in 1996, 1997, 1998 en 1999 in exploitatie was, getuigt dan ook van lichtzinnigheid en onzorgvuldigheid in de kennisname en de studie van die dossierelementen :

'Dat de aanvrager van de milieuvergunning, NV Waterhof, tijdens de hoorzitting van de PMVC jaarrekeningen van 1996, 1997, 1998 en 1999 neerlegt waarin de aankoop van paarden en veevoeders voor de inrichting gelegen Gellenberg 117-199 opgesomd is.

Dat derhalve voldaan is aan de bepaling van bovengenoemd artikel 36 (Meststoffendecreet) '. (...)

Die lichtzinnigheid en onzorgvuldigheid in de aanvaarding van het bewijs van de exploitatie in de betrokken jaren - nochtans te leveren door de aanvrager - blijkt bovendien ook onrechtstreeks uit de vaststellingen die de VLM op 01.10.01 aan de PMVC overmaakte (stuk 27).

Onder meer op basis van de eigen verklaringen van de uitbater van de NV WATERHOF kwam immers juist integendeel vast te staan dat de inrichting niet in exploitatie was gedurende de jaren 1996, 1997, 1998 en 1999 (stuk 27) :

'Op de PMVC-vergadering van 08.08.01 bracht de aanvrager als nieuw element een deel van de boekhouding van NV Waterhof in, met de bedoeling te bewijzen dat er in de 4 betrokken jaren wel degelijk paarden gehouden werden in de te vergunnen stallingen te Gellenberg 117. Na de stukken kort te kunnen hebben ingekeken, sloot de vertegenwoordiger van de Mestbank zich vervolgens aan bij het positieve advies van de andere leden van de PMVC'.

Nieuwe elementen

Inmiddels heeft de Mestbank deze stukken nader onderzocht en blijkt dat deze onvoldoende bewijskracht hebben om te kunnen besluiten dat de inrichting te Gellenberg 117 in exploitatie was gedurende de jaren 1996, 1997, 1998 en 1999. Dit om meerdere redenen :

1) nergens is een adres vermeld op de stukken en nergens blijkt uit de stukken dat deze betrekking hebben op het vestigingsadres Gellenberg 117;
2) de bewering als zou de inrichting te Gellenberg 117 in exploitatie geweest zijn in de 4 betreffende jaren is in strijd met (1) de vaststelling dat er voor de betreffende jaren geen aangifte werd gedaan van dieren

ten aanzien van de Mestbank, (2) de ondertekende verklaring van de aanvrager ten aanzien van onze dienst 'Aangifte' dat hij pas zou zijn gestart met het houden van dieren op het bedoelde adres op 01.10.00 (zie bijlage), (3) de mondelinge verklaring van de aanvrager ten aanzien van dezelfde dienst op 17.02.97 dat de bouwwerken te Gellenberg 117 (vroeger 113A) nog moesten starten en hij daar geen dieren hield.

Vermoedelijk hebben de ingebrachte stukken betrekking op het woonadres van de aanvrager.

Besluit

Gelet op deze nieuwe elementen, herroept de Vlaamse Landmaatschappij haar mondeling standpunt van 08.08.01 en bevestigt zij haar advies van 26 juni 2001. Tevens willen wij u verzoeken om het dossier opnieuw te agenderen op de eerstvolgende PMVC-vergadering'";

3.4. Overwegende dat de tussenkomende partij in haar "memorie van antwoord" het volgende doet gelden :

"Aangezien de verzoekende partijen hun eerste middel putten uit de schending van artikel 5.9.3.1. Vlarem II en uit het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, uit machtsoverschrijding en uit de schending van het gezag van gewijsde van het arrest nr. 95.155 d.d. 3 mei 2001;

Dat ingevolge het laattijdig beslissen van de bestendige deputatie van de provincie Vlaams-Brabant de tussenkomende partij beschikt over een stilzwijgende milieuvergunning;

Dat de uitbating van de tussenkomende partij wel degelijk voldoet aan de artikelen 33 § 1 en 33ter § 1 van het mestdecreet, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen voorhouden;

Dat de provinciale milieuvergunningscommissie besloot om aan de hand van de hoorzitting met de afgevaardigd bestuurder van de tussenkomende partij en de daar voorgelegde stukken dat zij wel degelijk een paardenexploitatie had in de jaren 1996-1999, zij het niet in de inmiddels opgetrokken loods en dit niettegenstaande het niet-bindende advies van de Mestbank;

Dat het bedrijf van de tussenkomende partij trouwens ook aanzien werd als bestaande inrichting, hetgeen eerder reeds door de Raad bevestigd werd;

Dat de provinciale milieuvergunningscommissie wel degelijk verzocht (sic) of de tussenkomende partij in aanmerking kwam voor één van de afwijkingsmogelijkheden, zodat dit middel dan ook niet ernstig is;

Dat men op het argument van behoorlijk bestuur en het zorgvuldigheidsbeginsel bezwaarlijk kan ingaan, nu van de zijde van de tussenkomende partij meer dan zes jaar werd gewacht op de definitieve afhandeling van een eenvoudig milieuvergunningsdossier, terwijl de wet eerder korte termijnen van enkele maanden oplegt;

Dat het dan ook niet meer dan redelijk is dat de tussenkomende partij over een vergunning kan beschikken, na alle adviezen doorlopen te hebben en ook een dossier te hebben ingediend dat minstens op het ogenblik van de indiening ervan en ook tot op heden in aanmerking komt voor een vergunning;

Dat het onaanvaardbaar en tegen de wet is dat de tussenkomende partij gedurende een dergelijk lange termijn in het ongewisse is gebleven, en nu haar zou kunnen tegengeworpen worden dat het dossier onvoldoende onderzocht zou zijn;

Dat de tussenkomende partij vertrouwd is met de recente rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen d.d. 14 juni 2001, waarbij op verzoek van de Commissie van de Europese Gemeenschappen wordt gesteld

dat het Koninkrijk België de 'op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen' door niet de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast te stellen die nodig zijn voor de volledige omzetting van vijf richtlijnen inzake milieu;

Dat volgens artikel 2 van richtlijn 85/337 de lidstaten de nodige maatregelen moeten treffen om te verzekeren dat projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben, onderworpen worden aan de beoordeling van die effecten vooraleer de vergunning wordt verleend;

Dat in casu vaststaat dat het project geen aanzienlijk milieueffect zal hebben;

Dat de manege immers reeds gedurende bepaalde tijd geëxploiteerd werd en er zich geen noemenswaardige milieuproblemen hebben voorgedaan;

Dat de voorafgaandelijke beoordeling door de overheid meer dan vijf jaar heeft geduurd, er ongeveer zestien voorafgaandelijke (gunstige) adviezen werden ingewonnen, een openbaar onderzoek heeft plaatsgevonden en vier beslissingen van lokale en regionale overheden zijn tussengekomen, alsmede minstens drie arresten van de Raad van State;

Dat minstens aan de ratio legis van de richtlijnen voldaan is indien de administratieve overheid een dergelijk omslachtige procedure volgt en uiteindelijk aan de aanvrager bericht dat een vervaltermijn werd overschreden, zodat de vergunning geacht wordt verleend te zijn;

Dat het arrest waarin de niet-nakoming vastgesteld wordt, als zodanig geen rechten verleent aan particulieren (LENAERTS K. en ARTS D., Europees procesrecht, Antwerpen, Maklu, 1995, 102, nr. 170);

Dat particulieren niet direct kunnen steunen op het arrest voor de nationale rechter, maar enkel op de rechtstreeks werkende 'norm' van gemeenschapsrecht waarvan het arrest vaststelt dat hij door de lidstaat geschonden is (H.v.J. 14 december 1992, Waterkeyn, gevoegde zaken 314-316/81 en 83/82, Jur. 1982, 4361, r.o. 15-16);

Dat de horizontale rechtstreekse werking is uitgesloten voor bepalingen uit richtlijnen, die immers enkel verplichtingen kunnen inhouden ten laste van overheidsorganen, zelfs wanneer zij aan de voorwaarden voor rechtstreekse werking voldoen (LENAERTS K. en VAN NUFFEL P., Europees recht in hoofdlijnen, Antwerpen, Maklu, 1995, 512, nr. 616);

Dat de verzoekende partijen ook niet aantonen zich te kunnen beroepen op een eventuele verticale rechtstreekse werking van de betrokken richtlijn(en);

Dat het Hof van Justitie immers oordeelde dat 'een Lidstaat die door de richtlijn voorgeschreven uitvoeringsmaatregelen niet tijdig heeft getroffen, het feit dat hij de op hem rustende verplichtingen niet tijdig heeft getroffen, niet aan justitiabelen kan tegenwerpen' (H.v.J. 5 april 1979, Ratti, zaak 148/78, Jur. 1979, 1642, r.o. 22);

Dat deze rechtspraak ertoe strekte te voorkomen dat 'de staat voordeel heeft bij zijn miskenning van het gemeenschapsrecht' (H.v.J. 26 februari 1986, Marshall t. Southampton and South West HampshireArea Health Authority, zaak 152/84, Jur. 1986, 749, r.o. 49; H.v.J. 14 juli 1994, Faccini Dori, zaak C-91/92, Jur. 1994, 1-3356, r.o. 22) en vormt aldus een uitdrukking van het beginsel 'nemo auditur turpitudinem suam allegans' uit de continentale rechtsstelsels of het estoppel-beginsel uit de common-law (VAN GERVEN W., 'The horizontal effect of directive provisions revisited; The reality of catchwords', Institutional Dynamics of European Integration. Essays in Honour of Henry G. Schermers, Dordrecht, Martinus Nijhoff, 1994, 343-345);

Dat in casu de overheid geen enkel voordeel heeft bij haar miskenning van het gemeenschapsrecht, nu het voordeel zich enkel en alleen in hoofde van de tussenkomende partij voordoet, zodat van een eventuele verticale rechtstreekse werking geen sprake kan zijn";

dat deze argumentatie nagenoeg identiek is aan het verweer van de tussenkomende partij in haar verzoekschrift tot tussenkomst;

3.5. Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie benadrukt dat het wettigheidstoezicht van de Raad van State in het geval van een stilzwijgende vergunning beperkt is tot een marginale toetsing en dat hij enkel kan nagaan of deze niet aangetast is door kennelijke onwettigheden "zoals de onbestaanbaarheid van de inrichting met de planologische voorschriften of met uitdrukkelijke en onvoorwaardelijke verbodsbepalingen", die in casu niet voorhanden zijn;

3.6.1. Overwegende dat de verwerende partij, als orgaan van actief bestuur, ertoe gehouden is de regelgeving toe te passen, zoals ze geldt ten tijde van het nemen van haar besluit; dat in casu dit inzonderheid artikel 5.9.3.1, van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (Vlarem II), zoals het gewijzigd werd bij het op 1 mei 1999 in werking getreden artikel 109 van het besluit van de Vlaamse regering van 19 januari 1999 tot wijziging van Vlarem II, betreft; dat deze bepaling luidt als volgt:

> "§ 1. Onverminderd de bijkomende voorwaarden van de afdelingen 5.9.4., 5.9.5. en 5.9.6. is het verder exploiteren, het exploiteren en/of het veranderen van een veeteeltinrichting uitsluitend toegelaten onder de voorwaarden bepaald in het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, en de daarbij behorende uitvoeringsbesluiten.
> § 2. Het voldoen aan de voorwaarden, bedoeld in § 1, moet blijken uit het advies dat de Vlaamse Landmaatschappij verstrekt in het kader van de desbetreffende milieuvergunningsprocedure";

dat bij decreet van 11 mei 1999 het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen (hierna : "het meststoffendecreet") in die zin werd hervormd dat voor veeteeltinrichtingen een algemene stop voor vergunningen die een verhoging van de mestproductie tot gevolg hebben, werd ingesteld; dat artikel 33ter van het meststoffendecreet, ingevoegd bij artikel 29 van het decreet van 11 mei 1999 en later gewijzigd door artikel 18 van het decreet van 3 maart 2000, luidt als volgt :

> "§ 1. Met betrekking tot de exploitatie van landbouw- en veeteeltinrichtingen gelden de volgende regels :
> 1° tot en met 31 december 2004;
> a) (...);
> b) (...):
> c) kan met betrekking tot de diersoorten, bedoeld in artikel 5, geen milieuvergunning als bedoeld in het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning worden verleend voor nieuwe veeteeltinrichtingen, noch voor veranderingen van bestaande veeteeltinrichtingen die een verhoging van de vergunde mestproductie te berekenen volgens artikel 33*bis*, §2 van de bestaande veeteeltinrichting tot gevolg hebben, behoudens wanneer het gaat om een

herlocalisatie van een bestaande veeteeltinrichting voortvloeiende uit ruilverkavelingen, landinrichting, natuurinrichting en/of onteigeningen om openbaar nut en de nieuwe of bijkomende mestproductie niet hoger is dan deze van de definitief stopgezette bestaande veeteeltinrichting";

dat artikel 36 van het meststoffendecreet, eveneens ingevoegd bij voornoemd decreet van 11 mei 1999 en later gewijzigd bij artikel 19 van het decreet van 3 maart 2000, bepaalt :

"Bij wijze van overgangsregeling gelden de volgende afwijkende regels :
1° - 5° (...);
6° milieuvergunningen voor paardenstallen behorende bij maneges en paardenfokkerijen die in 1996, 1997, 1998 en 1999 in exploitatie waren, kunnen worden verleend in zoverre de milieuvergunning voor 1 december 2000 wordt aangevraagd";

3.6.2. Overwegende dat het bestreden besluit een stilzwijgende vergunning betreft, zodat het geen formele motivering bevat; dat de Raad van State dan ook niet kan beoordelen op welke gronden de vergunning in weerwil van de principiële vergunningsstop -er wordt immers niet betwist dat de zogenaamde verplaatsing en verandering van de bestaande veeteeltinrichting tot een recreatieve manège gepaard gaat met een toename van de mestproductie- werd afgeleverd; dat dit des te meer klemt nu het administratief dossier ook ongunstige adviezen met betrekking tot het verlenen van de vergunning bevat, het niet blijkt dat de betrokken inrichting een paardenstal is die in 1996, 1997, 1998 en 1999 "in exploitatie" was, vermits de tussenkomende partij in haar "memorie van antwoord" zelf heeft gesteld dat zij pas na het verkrijgen van de milieuvergunning op 16 maart 2000 "aan de hand van de bekomen bouw- en milieuvergunning haar loods (heeft) gebouwd en de exploitatie aangevat" en er geen voor de hand liggende motieven voor het verlenen van de vergunning aanwezig zijn; dat de Raad van State geen rekening kan houden met in de memorie van antwoord a posteriori aangebrachte motieven; dat het middel in de besproken mate gegrond is;

3.6.3. Overwegende dat de verwerende partij niet kan worden gevolgd in haar betoog dat in geval van stilzwijgende vergunning de Raad van State op grond van de stukken van het administratief dossier hooguit zou kunnen nagaan of de stilzwijgende vergunning niet is aangetast door "kennelijke onwettigheden"; dat dit immers zou neerkomen op een ongelijke rechtsbescherming van omwonenden naargelang zij worden geconfronteerd met een stilzwijgende vergunning dan wel met een formeel gemotiveerde vergunning;

3.6.4. Overwegende dat uit hetgeen voorafgaat volgt dat de in casu stilzwijgend verleende milieuvergunning strijdig is met het interne recht; dat dienvolgens niet moet worden ingegaan op de vraag welke de gevolgen zijn van de in het middel vermelde rechtspraak van het Hof van Justitie, waarin wordt vastgesteld dat de figuur van de stilzwijgende milieuvergunning onverenigbaar is met een aantal E.U.-richtlijnen; dat om dezelfde reden niet moet worden ingegaan op het betoog van de tussenkomende partij dat de verzoekende partijen zich niet rechtstreeks kunnen beroepen op een arrest van het Hof van Justitie waarin het niet nakomen van verplichtingen die voortvloeien uit een Europese richtlijn wordt vastgesteld noch op de bepalingen van de richtlijn zelf,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de stilzwijgende vergunning verleend aan de n.v. WATERHOF voor de exploitatie van een manège aan de Gellenberg 113A te Lubbeek, alsmede de kennisgevingsbrief van 25 oktober 2001 van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant.

Artikel 2.

Dit arrest zal worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

<u>Artikel 3</u>.

De kosten van de schorsing, bepaald op 347,06 euro, komen ten laste van het Vlaamse Gewest.

De kosten van het annulatieberoep, bepaald op 347,06 euro, komen ten laste van het Vlaamse Gewest.

De kosten van de tussenkomst, bepaald op 125 euro, komen ten laste van de tussenkomende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op achttien maart tweeduizend en vier, door de VIIe kamer, die was samengesteld uit :

Mevr.	M.-R. BRACKE,	kamervoorzitter,
de HH.	R. STEVENS,	staatsraad,
	E. BREWAEYS,	staatsraad,
Mevr.	A. WIJNANTS,	griffier.

De griffier, **De voorzitter,**

A. WIJNANTS. **M.-R. BRACKE.**